

Regeringens proposition 2009/10:30

Stabilitetsavgift

Prop.
2009/10:30

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 8 oktober 2009

Fredrik Reinfeldt

Mats Odell
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Genom lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut inrättades en stabilitetsfond för att finansiera stödåtgärder enligt lagen, stödmyndighetens (Riksgäldskontorets) och Prövningsnämndens förvaltningskostnader samt vissa övriga utgifter. I den proposition som låg till grund för stödlagstiftningen, aviserade regeringen att man skulle återkomma med förslag om införande av en s.k. stabilitetsavgift – att betalas av de kreditinstitut och andra företag som omfattas av stödsystemet – för att tillföra stabilitetsfonden de medel som behövs. Denna proposition innehåller förslag om införande av stabilitetsavgiften. Avgiften föreslås införas 2009. Vidare innehåller propositionen förslag om finansiering ur stabilitetsfonden av statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

I propositionen föreslås även att sekretess ska gälla vid ägarprövning i fondbolag och centrala värdepappersförvarare på samma sätt som vid ägarprövning i fråga om andra typer av finansiella företag.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut	4
2.2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	8
3	Ärendet och dess beredning	9
4	Införande av stabilitetsavgift	11
4.1	Inledning	11
4.2	Stabilitetsavgift	11
4.3	Avräkning	21
5	Finansiering av ersättning som betalas ut med stöd av lagen om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige	24
6	Överklagande	26
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	27
8	Sekretess vid ägarprövning i fondbolag och central värdepappersförvarare	28
9	Förslagets konsekvenser	31
9.1	Stabilitetsavgiften	31
9.2	Sekretess vid ägarprövning i fondbolag och central värdepappersförvarare	33
10	Författningskommentar	34
10.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut	34
10.2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	37
Bilaga 1	Promemorians lagförslag i utkast till lagrådsremiss	38
Bilaga 2	Remissinstanser	41
Bilaga 3	Lagrådsremissens lagförslag	42
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	45
Bilaga 5	Promemorians lagförslag i utkast till proposition	48
Bilaga 6	Remissinstanser	51
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 oktober 2009	52

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

dels att 7 kap. 1 §, 8 kap. 3 § och rubriken till 7 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas sex nya paragrafer, 7 kap. 2–6 §§ och 8 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. Stabilitetsfonden

7 kap. Stabilitetsfonden *och stabilitetsavgift*

Inbetalda ersättningar enligt 2 kap. 2 § ska föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Till kontot ska även föras medel som staten återfått och som avser lämnat stöd enligt denna lag.

1 §

Inbetalda ersättningar enligt 2 kap. 2 § *samt avgifter enligt 2 § och dröjsmålsränta enligt 6 § detta kapitel* ska föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Till kontot ska även föras medel som staten återfått och som avser lämnat stöd enligt denna lag *samt lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.*

De medel som tillförts kontot utgör, tillsammans med de övriga tillgångar som anskaffats med stöd av denna lag, stabilitetsfonden.

Statens utgifter för stöd enligt denna lag *samt för* stödmyndighetens och Prövningsnämndens förvaltningskostnader *ska täckas med medel från kontot. Detsamma gäller sådana kostnader som avses i 6 kap. 4 § andra stycket och kostnader som enligt de bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291) som anges i 6 kap. 2 § ska stanna på staten. I den mån medlen på kontot inte räcker till, får en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret användas.*

Följande kostnader ska täckas med medel från kontot:

1. statens utgifter för stöd enligt denna lag,

2. stödmyndighetens och Prövningsnämndens förvaltningskostnader,

3. kostnader *för god man* enligt 6 kap. 4 § andra stycket,

4. kostnader som enligt de bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291) som anges i 6 kap. 2 § ska stanna på staten, *och*

5. ersättning som betalats ut på grund av en garanti till insättare enligt lagen om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

I den mån medlen på kontot inte räcker till, får en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret användas.

2 §

Kreditinstitut och andra företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket (avgiftsskyldiga) ska för varje räkenskapsår betala en avgift (stabilitetsavgift).

Stabilitetsavgiften är 0,036 procent av ett underlag som beräknas enligt 3 och 5 §§ (avgiftsunderlag).

3 §

Avgiftsunderlaget är summan av den avgiftsskyldiges skulder och avsättningar – dock inte obeskattade reserver – vid utgången av räkenskapsåret enligt fastställd balansräkning, om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

För en avgiftsskyldig som ingår i en koncern enligt årsredovisningslagen (1995:1554) ska avgiftsunderlaget minskas med skulder till andra avgiftsskyldiga företag i koncernen.

För ett kreditinstitut ska avgiftsunderlaget minskas med efterställda skuldförbindelser som får ingå i kapitalbasen enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

4 §

Om ett räkenskapsår har omfattat en längre eller kortare tid än tolv månader, ska stabilitetsavgiften ökas respektive minskas i förhållande till räkenskapsårets längd.

5 §

För ett kreditinstitut till vilket Riksgäldskontoret med stöd av denna lag har utfärdat en garanti för skuldförbindelser, ska ett genomsnitt av det under räkenskapsåret garanterade beloppet räknas av från avgiftsunderlaget enligt 3 §. Genomsnittet ska beräknas utifrån kreditinstitutets garanterade förpliktelser vid utgången av varje kvartal.

6 §

Stödmyndigheten beslutar om stabilitetsavgiften för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

Dröjsmålsränta ska tas ut på stabilitetsavgifter som inte betalas i rätt tid. Dröjsmålsräntan ska beräknas enligt en räntefot som per år motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av åtta procentenheter.

8 kap.

2 a §

Stödmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen, om ett kreditinstitut eller annat företag inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag.

3 §

Ett beslut om avgift enligt 7 kap. 6 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 30 december 2009.

2. De nya bestämmelserna får tillämpas endast för räkenskapsår som Prop. 2009/10:30 löper ut efter ikraftträdandet.

3. En stabilitetsavgift för räkenskapsår som går ut under 2009 och 2010 ska reduceras till hälften.

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

5 §

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag eller försäkringsaktiebolag,

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, *fondbolag* eller försäkringsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs eller clearingorganisation.

3. aktier eller andelar i börs, clearingorganisation eller *central värdepappersförvarare*.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

I propositionen Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet (prop. 2008/09:61) anges att en stabilitetsavgift ska införas.

I denna proposition lämnas förslag till införande av stabilitetsavgift i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut.

En promemoria med utkast till lagrådsremiss har remissbehandlats. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1*. En förteckning över remissinstanserna och de som på eget initiativ har yttrat sig finns i *bilaga 2*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2009/1494).

Regeringen behandlar i detta ärende också de skrivelser som Finansbolagens Förening, utöver sitt remissvar, inkommit med angående förordningen (2008:819) om statliga garantier till banker m.fl. och denna förordnings förhållande till lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (dnr Fi2009/347).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 16 april 2009 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 3*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*.

Regeringen har i propositionen i allt väsentligt följt Lagrådets förslag. Lagrådets synpunkter och förslag behandlas i författningskommentaren (avsnitt 10) och i avsnitt 4. Vidare har på inrådan av Lagrådet gjorts vissa omDispositioner av lagtexten.

Därutöver har vissa redaktionella ändringar gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

Avdrag för vissa statligt garanterade fordringar

Efter Lagrådets granskning har en ytterligare analys gjorts av förslaget att kreditinstitut som betalat garantiavgifter för statens åtagande för institutets upplåning inom ramen för det s.k. garantiprogrammet ska kunna göra en avräkning mot stabilitetsavgiften. En promemoria med utkast till proposition innehållande ett nytt förslag avseende avräkningen har remissbehandlats och ett remissmöte har hållits. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 5*. En förteckning över remissinstanserna, vilka också inbjöds till remissmötet, finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena och en uppteckning av de synpunkter som framfördes vid remissmötet finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2009/1494). I propositionen föreslås en annan metod för avräkning än den som föreslogs i lagrådsremissen (se avsnitt 4.3). Ändringen är av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande i denna del skulle sakna betydelse.

En sekretessfråga

I propositionen föreslås det även ändringar i en bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det förslaget, som har

utarbetats efter samråd med Finansinspektionen, innebär att sekretess vid ägarprövning i fråga om finansiella företag ska inbegripa även fondbolag och centrala värdepappersförvarare (30 kap. 5 §). Sekretessregleringen vid ägarprövning i fråga om olika typer av finansiella företag har i flera tidigare lagstiftningsärenden varit föremål för Lagrådets granskning. De nu aktuella ändringarna görs i syfte att åtgärda ett tidigare förbiseende så att sekretessregleringen vid ägarprövning i fråga om fondbolag och centrala värdepappersförvarare ska bli densamma som vid ägarprövning i fråga om andra typer av finansiella företag. Lagförslaget får mot denna bakgrund anses vara av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4.1 Inledning

Lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen) ger regeringen möjlighet att ingripa med olika former av stöd för att motverka en risk för allvarlig störning av det finansiella systemet i Sverige. Av förarbetena till lagen (prop. 2008/09:61) framgår att staten, för det fall en stödåtgärd vidtas, som huvudregel genom villkor ska säkerställa att utbetalda medel återbetalas samt att ersättning också erhålls för den risk som åtgärden inneburit. Även om utgångspunkten således är att de stödbehövande instituten själva ska finansiera behövliga stödåtgärder så kan det uppkomma behov av tillkommande medel. Erfarenheter visar att krislösningar ofta medför långsiktiga kostnader för staten. För att värna skattebetalarnas intressen och långsiktigt stärka stabiliteten uttalade regeringen i nyss nämnda proposition att de aktörer som omfattas av stödlagen huvudsakligen ska ansvara för finansieringen av kostnaderna genom införandet av en stabilitetsavgift.

4.2 Stabilitetsavgift

Regeringens förslag: Den aviserade stabilitetsavgiften införs 2009. Avgiften för de första två åren ska vara reducerad till hälften. Stabilitetsavgiften ska betalas av samtliga kreditinstitut och andra företag som omfattas av lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut.

Avgiften ska årligen beräknas och bestämmas av stödmyndigheten (Riksgäldskontoret) utifrån ett avgiftsunderlag som består av den avgiftsskyldiges förpliktelser vid utgången av räkenskapsåret, med avdrag för vissa koncernlån och efterställda skulder. Avgiften ska grundas på den av stämman beslutade balansräkningen.

Stabilitetsavgiften ska utgöra 0,036 procent av avgiftsunderlaget. Avgiften ska betalas i efterskott inom en månad från stödmyndighetens avgiftsbeslut. En dröjsmålsränta ska tas ut på obetalda avgifter. Om ett kreditinstitut eller företag endast omfattas av lagen under en del av året, ska avgiften anpassas därefter.

Avgiften och eventuell dröjsmålsränta ska tillföras stabilitetsfonden.

Regeringens bedömning: Avgiftssystemet bör i framtiden slås ihop med insättningsgarantisystemet. Avgiftssystemet bör då utformas så att avgifterna avspeglar den risk som olika kreditinstitut tar på sig. Regeringen avser att inför 2011 återkomma med förslag om en ny avgiftskonstruktion som bl.a. ser över riskdifferentieringen.

Förslagen och bedömningarna i såväl promemorian om utkast till lagrådsremiss som i promemorian om utkast till proposition överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker eller har ingen erinran mot förslaget att införa en stabilitetsavgift. Därutöver anför remissinstanserna i huvudsak följande.

Riksgäldskontoret avstyrker förslaget såvitt avser tidpunkten att införa en stabilitetsavgift med motiveringen att införandet av en sådan bör anstå till dess läget på finansmarknaden har normaliserats samt att utformningen av avgiften och stabilitetsfondens storlek fordrar en mer ingående analys. *Riksgäldskontoret* anser att det inte är ändamålsenligt att ta ut en avgift som reducerar kapitalbasen samtidigt som man erbjuder kreditinstitut olika stödåtgärder. Därutöver anser *Riksgäldskontoret* att de medel som kan komma att inflyta i stabilitetsavgift under de närmaste åren i sammanhanget är marginella. Flera remissinstanser (bl.a. *Svenska Bankföreningen*, *Svenskt Näringsliv* och *Avanza Bank AB*) påpekar att det är viktigt att föreslaget avgiftssystem, när marknaden har stabiliserats, ses över och jämförs med andra EU-länders motsvarande system, till undvikande av att det uppstår konkurrensnackdelar för t.ex. svenska företag. *Svenska Bankföreningen* framhåller att det ur ett mer långsiktigt perspektiv finns skäl att närmare analysera och utvärdera de stödåtgärder som har vidtagits, stabilitetsfondens användningsområde samt institutens kostnader för olika stödåtgärder och att en normaliserad marknad ger möjlighet till en sådan analys.

Kretsen avgiftsskyldiga

Finansbolagens Förening efterfrågar vissa klarlägganden när det gäller avgränsningen i lagtext av vilka som ska betala stabilitetsavgift. (Dessa synpunkter behandlas i författningskommentaren). *Finansbolagens Förening* anser vidare att kretsen avgiftsskyldiga bör vara densamma som de som kan få stöd enligt förordningen (2008:819) om statliga garantier till banker m.fl., annars blir det konkurrensnedvidande till nackdel för de institut, t.ex. icke bankägda institut, som exkluderas från möjlighet till stöd enligt nämnd förordning. *Företagarna* invänder mot att avgiften endast ska tas ut på svenska moderbolag och inte på i förekommande fall dotterbolag utomlands. *Sparbankernas Riksförbund* har anfört att sparbanker/sparbanksaktiebolag inte omfattas av stödlagen och därför inte heller bör betala någon stabilitetsavgift. Om de anses omfattas av stödlagen framhåller *Sparbankernas Riksförbund* att sparbankerna bör ha möjlighet till kapitaltillskott på samma villkor som övriga institut på den svenska bankmarknaden.

Avgiftsunderlaget

Svenska Handelsbanken AB och *ICA Banken AB* anser att avgiften bör baseras på hela koncernens förpliktelser då stabiliteten i en systemviktig bank inte är begränsad till visst land eller enbart moderbanken. *Nordea Bank AB* och *Avanza* menar att de riskvägda tillgångarna i respektive avgiftsskyldigt institut utgör ett bättre beräkningsunderlag än förpliktelser. *Finansbolagens Förening* menar att institut som ingår i koncerner med utländska ägare diskrimineras genom att de vid beräkning av avgiftsunderlaget för stabilitetsavgiften, till skillnad från institut som

Riskdifferentiering

Flera remissinstanser (bl.a. *Svenska Bankföreningen, Företagarna, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Avanza, Nordea, Handelsbanken* och *ICA Banken*) har kommenterat en kommande riskdifferentiering av avgiften och ställer sig bakom förslaget i den delen. *Nordea* och *Avanza* anser dock att avgiften bör riskdifferentieras redan från start, genom ett interimistiskt system baserat på riskvägda tillgångar. *Nordea* förespråkar att de riskvägda tillgångarna i respektive avgiftsskyldigt institut används som ett alternativt avgiftsunderlag då det utgör ett bättre beräkningsunderlag än förpliktelser, eftersom en riskdimensionen på det sättet införs i beräkningsunderlaget samt att merparten av de gruppinterna problem som en gränsöverskridande bankkoncern drabbas av då undanröjs. En gränsöverskridande koncern kommer bli föremål för olika typer av stabilitetsåtgärder och därmed sammanhängande kostnader i varje land, och en sådan koncern riskerar att drabbas av dubbla kostnader.

Sammanslagning med insättningsgarantisystemet

Flertalet remissinstanser välkomnar en sammanslagning av förslaget avgiftssystem med insättningsgarantisystemet. *Finansinspektionen* och *Företagarna* förordar en så snabb sammanslagning som möjligt.

Övriga remissynpunkter

FAR SRS anser att riktigheten i avgiftsunderlaget bör granskas och bekräftas av respektive instituts revisor till säkerställande av riktigheten i underlaget på samma sätt som i dag sker inom insättningsgarantisystemet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Tidpunkten för införandet av stabilitetsavgiften

I propositionen med förslaget till stödlagen uttalades att stabilitetsavgiften bör införas när förhållandena på marknaden normaliserats. En sådan normalisering på marknaden skulle medföra att till staten inkommande garantiavgifter skulle komma att sjunka, varför regeringen först i detta skede skulle införa avgiften. Valet att avvakta med att införa stabilitetsavgiften gjordes mot bakgrund av förväntade intäkter från garantiavgifter. Då få kreditinstitut valt att ansluta sig till det statliga garantiprogrammet och marknaderna har stabiliserats något, finns det skäl att nu ta ut stabilitetsavgift.

Riksgäldskontoret anser att införandet av stabilitetsavgiften bör anstå till dess läget på finansmarknaden har normaliserats. Regeringens

bedömning är emellertid att om instituten över tid ska kunna bära kostnaderna för att hantera risker i det finansiella systemet måste fonden nu börja byggas upp. Det bör dock ske gradvis för att inte belasta instituten för mycket. Därför bör endast halv avgift tas ut till att börja med.

Som redogörs för i avsnitt 4.3, är det rimligt att ett institut som redan har betalat avgifter för statliga garantier inom garantiprogrammet får viss kompensation för denna kostnad.

Stabilitetsfonden

I samband med införandet av stödlagen inrättades en stabilitetsfond som är avsedd att användas för finansieringen av stödsystemet. Förutom ett särskilt anvisat anslag år 2008 om 15 miljarder kronor till grund för stabilitetsfonden, ska de medel som staten erhåller i anledning av stödåtgärder enligt stödlagen föras till fonden. Dessa medel förs till ett räntebärande konto hos Riksgäldskontoret. Behållningen på detta konto samt de finansiella instrument och övriga tillgångar som förvärvas enligt stödlagen, utgör stabilitetsfonden. Regeringen och stödmyndigheten får bl.a. använda inestående medel i fonden för att vidta stödåtgärder och för stödmyndighetens förvaltningskostnader. Om brist skulle uppkomma, får medel lånas upp till ett obegränsat belopp i Riksgäldskontoret.

I förarbetena till stödlagen uttalas att de ersättnings- och stödsystem som inrättas med stöd av lagen, i ett längre perspektiv, bör slås samman med insättningsgarantisystemet enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti. Vidare görs bedömningen att de medel som influtit i anledning av de nämnda regleringarna bör sammanföras i stabilitetsfonden (prop. 2008/09:61 s. 48). Genom ett samordnande skulle en enda avgift kunna tas ut från instituten och avgiftsmedlen användas på lämpligt sätt anpassat efter den situation som är för handen. Regeringen delar *Finansinspektionens* och *Företagarnas* uppfattning att sammanslagningen bör ske så snabbt som möjligt. I dagsläget är det dock inte möjligt att slå ihop de två stödsystemen då ytterligare överväganden först måste göras. Regeringen avser därför att inför år 2011 återkomma till riksdagen i denna del.

Utformningen av stabilitetsavgiften

För att ett långsiktigt hållbart finansieringssystem ska kunna skapas måste målsättningen vara att fondens behållning på sikt ska motsvara de sammanlagda kostnaderna i samband med en betydande bankkris. Som framgår av förarbetena till stödlagen måste metoden för uppskattningen av dessa kostnader bygga på dels risken för att stödsystemet behöver användas, dels den förväntade belastningen på systemet. Som uttalas i förarbetena är det svårt att uppskatta dessa faktorer. Som en jämförelse har använts statens kostnader till följd av 1990-talets bankkris, som enligt beräkningar uppgick till 3–4 procent av bruttonationalprodukten (BNP). En betydande del av dessa kostnader kunde sedan återvinnas. Som en annan jämförelse nämns att flera andra europeiska länder (bl.a. Danmark och Tyskland) under hösten 2008 har upprättat krisfonder till vilka medel

Som ovan anförts anser regeringen att de stödsystem som inrättas enligt stödlagen framöver ska slås samman med insättningsgaranti-systemet. I förarbetena till stödlagen konstateras att målsättningen är den att stabilitetsfondens behållning, tillsammans med medel som beräknas kunna överföras från det konto som inrättats enligt 15 § lagen om insättningsgaranti, inom 15 år bör uppnå ett genomsnittligt värde om 2,5 procent av BNP (prop. 2008/09:61 s. 46). Regeringen konstaterar därvid att för att detta ska kunna uppnås bör stabilitetsfonden årligen åtminstone tillföras medel som, exklusive de avgifter som ska tas ut enligt lagen om insättningsgaranti, i dagens läge uppgår till 2,6 miljarder kronor (prop. 2008/09:61 s. 48 f.).

De garantier som kan ställas ut enligt stödlagen kan som mest omfatta kreditinstitutens sammanlagda förpliktelser med undantag för vissa efterställda skulder, varför det finns skäl att låta dessa förpliktelser utgöra underlag för beräkningen av stabilitetsavgiften. Om avgiften ska kunna fastställas på ett enkelt sätt, bör de förhållanden som redovisats i den avgiftsskyldiges balansräkning i normala fall kunna läggas till grund för stödmyndighetens beräkning.

Balansräkningens passivsida innehåller de två huvudgrupperna skulder och eget kapital. Ett kännetecken på en skuld är att företaget har en befintlig förpliktelse. Skulder som kan mätas endast genom uppskattning benämns avsättningar. Mellan posten avsättningar och eget kapital redovisas s.k. obeskattade reserver. Obeskattade reserver är olika skattemässiga reserveringar som företaget gjort (t.ex. överavskrivningar på inventarier och avsättning till periodiseringsfond). Ställda panter, ansvarsförbindelser och vissa åtaganden tas upp i balansräkningen inom linjen. Dessa utgör möjliga förpliktelser som inte uppfyller kraven för att redovisas som skuld eller avsättning.

I förarbetena till stödlagen har det uttryckts att avgiftsunderlaget ska bestå av respektive instituts balansomslutning, med avdrag för redovisat eget kapital, efterställda skulder och den del av de obeskattade reserverna som utgör eget kapital (prop. 2008/09:61 s. 50). Ett annat sätt att uttrycka samma sak är att säga att avgiftsunderlaget ska utgöras av företagens skulder och avsättningar (företagens förpliktelser). Som *Lagrådet* har anført bör det klart komma till uttryck i lagtexten att just skulder och avsättningar avses samt lämpligen användas samma terminologi som i t.ex. årsredovisningslagen (1995:1554). Beträffande avdraget för efterställda skulder bör preciseras att avdraget ska begränsas till sådana efterställda skuldförbindelser som kan ingå i ett kreditinstituts kapitalbas. Beträffande posten obeskattade reserver görs följande överväganden.

Posten obeskattade reserver utgör varken en skuld eller eget kapital i ett företags balansräkning. Vid upprättande av koncernredovisning sker visserligen en uppdelning av obeskattade reserver i en del som hänförs till eget kapital och en resterande del som hänförs till företagens skatteskuld. Vidare får den s.k. eget kapitalandelen av de obeskattade reserverna ingå i ett kreditinstituts kapitalbas (se 3 kap. 2 § 3 lagen [2006:1371] om kapitaltäckning och stora exponeringar). Den schablonmässigt beräknade skattedelen av de obeskattade reserverna, där det också finns en osäkerhet om och när skattekrediten kommer att

återföras till beskattning, kan dock inte anses utgöra en skuld eller avsättning, vare sig i legal eller informell mening. Obeskattade reserver bör således inte i någon del ingå i avgiftsunderlaget för att beräkna stabilitetsavgiften. Som *Lagrådet* har anfört bör detta även komma till klart uttryck i lagtexten.

En annan fråga som bör beaktas i avgiftsunderlaget är skulder till företag inom samma koncern. Vid lån och försäljning mellan koncernföretag uppstår fordringar och skulder. För att undvika dubbelräkning av avgifter måste skulder till ett moderföretag eller ett dotterföretag som också är avgiftsskyldiga dras av. Om denna typ av skulder inte får räknas av drabbas t.ex. en koncern med centraliserad upplåning. Som *Lagrådet* har anfört bör det vidare i lagtexten klargöras vilken definition av koncern som avses. Eftersom det med koncern ska förstås detsamma som i årsredovisningslagen (1995:1554), bör detta anges i lagtexten.

Sammanfattningsvis föreslås att avgiftsunderlaget ska utgöras av den avgiftsskyldiges skulder och avsättningar vid utgången av räkenskapsåret, med avdrag för vissa koncernlån och efterställda skulder.

Handelsbanken och *ICA Banken* anser att avgiften bör baseras på hela koncernens förpliktelser då stabiliteten i en systemviktig bank inte är begränsad till visst land eller enbart moderbanken, utan banken förväntas infria sina förpliktelser oavsett var i koncernen de uppstått. När det gäller internationella gränsdragningsfrågor är utgångspunkten att statligt stöd endast bör ges till svenska rättssubjekt som står under svensk reglering och tillsyn. Av detta följer bl.a. att ett bolag som har sitt säte i utlandet, trots att det är ett dotterbolag till ett kreditinstitut med säte i Sverige, inte kan omfattas av stödåtgärder enligt lagen (prop. 2008/09:61 s. 36). Visserligen kan stöd som ges till ett svenskt moderbolag även indirekt kunna komma ett utländskt dotterbolag till godo. För det fall utlåningen i det utländska dotterbolaget finansieras av lån från moderbanken, kommer emellertid moderbanken också behöva betala stabilitetsavgift för upplåningen till dessa lån. Inom EU har allt mer aktualiserats vilket ansvar olika länders myndigheter har för att agera i syfte att lösa gränsöverskridande krissituationer. Regeringens förhoppning är att arbetet kommer att leda till vissa gemensamma regler för eventuella statliga ingrepp vid gränsöverskridande systemkriser. Emellertid måste detta föregås av diskussioner mellan inblandade länder och deras myndigheter om fördelningen av kostnaderna när ett institut verkar i flera länder. I avvaktan därpå bör endast svenska institut kunna bli föremål för stödåtgärder och stabilitetsavgiften baseras på det avgiftsskyldiga företagens förpliktelser.

Finansbolagens Förening anser att institut som ingår i koncerner med utländska ägare där koncernens upplåning mot en avgift garanteras av den utländska staten diskrimineras eftersom de vid beräkningen av avgiftsunderlaget, till skillnad från institut som ingår i svenska koncerner, inte kan göra avdrag för koncerninterna skulder till sina utländska ägare. Om koncerninterna skulder ska få dras av vid fastställandet av avgiftsunderlaget anser föreningen att detta bör kunna göras oberoende av om det handlar om utländskt eller svenskt ägande. Stödsystemet såsom det är uppbyggt enligt stödlagen är i så motto ett nationellt system genom att stöd endast kan ges till företag med säte i Sverige och att det finansieras genom avgifter som betalas av sådana

företag. Det är mot bakgrund härav inte rimligt att avdrag från avgiftsunderlaget ska få göras för koncerninterna skulder till utländska företag även om dessa i sin tur skulle – mot avgift som betalas till en utländsk stat – ha garanti för sin upplåning. Detta skulle för att vara möjligt förutsätta en internationell samordning av stödinsatser som i dag saknas.

Det skulle kunna övervägas om avgiften ska tas ut kvartalsvis. Detta skulle dock kräva ett omfattande administrativt förfarande i vilket kreditinstituten ålades en skyldighet att en gång i kvartalet sammanställa och inkomma med de uppgifter som behövs för beräkningen av stabilitetsavgiften. Det är också av vikt att avgiften grundas på ett underlag som inte kan komma att ändras. Det förefaller därför lämpligare att, liksom enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti, tillämpa en årlig avgift. Vidare bör underlaget grundas på den av stämman fastställda och revisorsgranskade balansräkningen.

FAR SRS anser att riktigheten i avgiftsunderlaget bör granskas och bekräftas av respektive instituts revisor till säkerställande av riktigheten i underlaget på samma sätt som i dag sker inom insättningsgarantisystemet. Enligt *FAR SRS* innehåller avgiftsunderlaget uppgifter som inte direkt går att härröra från årsredovisningen. Som exempel anges bl.a. att beräkningen enligt 7 kap. 5 § stödlagen vid garanti av skuldförbindelser inte går att utläsa och inte heller skulder till andra koncernbolag som också är avgiftsskyldiga. Regeringen håller med om att alla uppgifter inte går att utläsa direkt ur årsredovisningen. Vissa av dessa uppgifter har dock Riksgäldskontoret i egenskap av stödmyndighet. Enligt regeringens mening är det i detta sammanhang också viktigt att beakta de extra kostnader för instituten som en ytterligare revisorsgranskning skulle innebära. Regeringen bedömer därför att det inte är motiverat med en sådan granskning.

Enligt förarbetena till stödlagen är som sagt målsättningen att fondens behållning inom 15 år ska uppgå till i genomsnitt 2,5 procent av BNP. Baserat på bankernas balansräkningar i juni 2008 fastslogs i propositionen att stabilitetsavgiften skulle behöva vara 0,036 procent av avgiftsunderlaget för att uppnå detta mål. Beroende på hur stor del av koncernskulderna som får dras av och hur bankernas verksamhet utvecklas kan avgiftsunderlaget variera något över tid. Regeringens bedömning kvarstår att för att målet för fondens storlek ska kunna uppnås bör avgiften tills vidare årligen för varje kreditinstitut fastställas till 0,036 procent av dess avgiftsunderlag. Som anförts ovan, bör mot bakgrund av att förhållandena på marknaden inte helt har stabiliserats, avgiften sättas ned till halva beloppet de första två åren, 2009 och 2010.

Bör stabilitetsavgiften vara riskdifferentierad?

I förarbetena till stödlagen anförts att det, av incitaments- och rättviseskäl, är angeläget att avgiften för varje kreditinstitut reflekterar sannolikheten för att institutet kommer att falla. Med en riskavspeglande avgift minskar institutets benägenhet att ta risk, och institut som troligare kommer att orsaka kostnader för systemet får betala en högre avgift. Avgiften borde därför fånga riskerna i institutets tillgångar samt hur väl

tillgångar och skulder är matchade, liksom om det finns förpliktelser utanför balansräkningen. Avgiften bör också fånga faktorer som lönsamhetsförutsättningar och en fungerande ledningsstruktur (prop. 2008/09:61 s. 50).

Det krävs dock ytterligare utredning och överväganden för att en lämplig riskdifferentiering ska kunna utformas. En riskdifferentiering av avgifterna bör därför anstå till dess ovan nämnda sammanslagning med insättningsgarantisystemet kan äga rum. Regeringen avser därför att inför 2011 återkomma till riksdagen med förslag till en ny utformning av avgiften.

Flertalet remissinstanser stödjer att regeringen återkommer med förslag på riskdifferentierad avgift. *Nordea* och *Avanza* anser dock att avgiftsuttaget redan från början bör ske med hänsyn till risktagandet. De föreslår därför att avgifterna i stället baseras på riskvägda tillgångar i enlighet med gällande kapitaltäckningsregler.

Insättningsgarantiutredningen granskade i sitt betänkande Reformerat system för insättningsgarantin (SOU 2005:16) olika former av riskdifferentieringsmodeller för prissättning. I betänkandet konstateras bl.a. att kapitaltäckningen inte fångar upp de variabler som en rating- eller optionsmodell kan beakta, såsom till exempel bankernas intjäningsförmåga. Inom EU och även i övrigt internationellt pågår för närvarande en översyn av befintliga kapitaltäckningsregler, bl.a. med anledning av att dessa inte tillräckligt lyckats fånga t.ex. kreditinstituten likviditetsrisker. För att få en mer rättvisande bild, anser regeringen därför att, utöver de faktorer som för närvarande ses över inom ramen för kapitaltäckningsreglerna, även aspekter relaterade till intjäningsförmåga, matchning mellan tillgångar och skulder, förpliktelser utanför balansräkningen samt en fungerande ledningsstruktur bör beaktas. Dessutom måste man överväga de effekter som uppstår vid koncerninterna transaktioner. Regeringen anser därför att en mer grundlig utredning behövs innan ett förslag på riskdifferentierad avgift kan presenteras.

Vilka institut ska betala avgift?

I förarbetena till stödlagen uttalas att det finns starka skäl för att de aktörer som omfattas av det statliga stödsystemet också ska finansiera uppkomna kostnader (prop. 2008/09:61 s. 47). Stödlagen omfattar dels kreditinstitut, dels sådana företag, med säte i Sverige, som har inrättats av ett kreditinstitut som ett led i en rekonstruktion. Med kreditinstitut avses banker och kreditmarknadsföretag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. I motsats till vad *Sparbankernas Riksförbund* anfört omfattas således även sparbanker. Det stödsystem som infördes genom lagen kan förväntas att, direkt eller indirekt, komma samtliga dessa institut och företag till del. En stabilare finansiell marknad medför t.ex. att samtliga kreditinstituts finansieringsmöjligheter förbättras. Det är därför rimligt att också samtliga kreditinstitut och företag som omfattas av lagen deltar i finansieringen av de olika stödåtgärderna genom att betala stabilitetsavgift. *Finansbolagens Förening* invänder i såväl remissvar som skrivelser mot detta och menar

att stabilitetsavgift endast ska betalas av de institut som faktiskt får stöd enligt främst garantiprogrammet. I annat fall måste programmets tillämpningsområde, som regleras i förordningen (2008:819) om statliga garantier till banker m.fl., utvidgas till samtliga som ska betala stabilitetsavgift. Föreningen anser också att avgränsningen i nämnda förordning medför konkurrensmässiga nackdelar och innebär en otillåten inskränkning av stödlagens bestämmelser. Slutligen anser Finansbolagens Förening att kravet enligt stödlagen på allvarlig störning av det finansiella systemet för att stöd ska kunna ges bör tas bort. Sparbankernas Riksförbund anser att sparbanker bör ha möjlighet till kapitaltillskott på samma villkor som övriga institut.

Regeringen vill med anledning av dessa synpunkter anföra följande. Samtliga institut som ska betala stabilitetsavgift kan erhålla stöd. Exempelvis kan kreditinstitut ansöka hos Riksgäldskontoret om stöd i form av kapitaltillskott enligt förordningen (2008:820) om statligt stöd till kreditinstitut. En förutsättning för att kunna beviljas statligt stöd är dock att det behövs för att motverka en risk för allvarlig störning av det finansiella systemet i Sverige. Denna förutsättning följer direkt av stödlagen. Regeringen anser inte att det har framkommit skäl som skulle kunna motivera att denna förutsättning för stöd tas bort.

Stöd enligt garanti- och kapitaltillskottsprogrammen, som regleras i den ovan nämnda förordningen om statliga garantier till banker m.fl. och i förordningen (2009:46) om kapitaltillskott till solventa banker m.fl., kan ges till de kategorier av institut som för närvarande kan betraktas som systemviktiga. Anledningen till att systemrisken i detta sammanhang bedöms per kategori i stället för på individuell basis är för att säkra en effektiv och förutsägbar implementering av programmet. Dessutom är ett stabilt finansiellt system till fördel för alla aktörer på marknaden. Stöd kan, som nämnts, ges till samtliga kreditinstitut enligt förutsättningarna i stödlagen. Att vissa typer av stöd kan ges enbart till vissa institut kan inte anses innebära en otillåten inskränkning av stödlagens bestämmelser.

Regeringen anser inte heller att de konkurrensfrågor som föreningen tar upp utgör skäl för att utvidga kretsen som kan få stöd enligt garanti- och kapitaltillskottsprogrammen. Dessa program bedöms vara nödvändiga för att upprätthålla finansiell stabilitet och har utformats för att i största möjliga mån undvika negativa konkurrens effekter. En utvidgning av programmen skulle öka statens åtagande och risk utan att ha någon större inverkan på den finansiella stabiliteten. Av bl.a. konkurrensskäl är dock avsikten att stödåtgärderna inte ska vara av permanent karaktär.

Företagarna invänder mot att avgiften endast ska tas ut på svenska moderbolag och inte på i förekommande fall dotterbolag utomlands, då detta inte avspeglar den samlade risken i institutet samt riskerar att skapa för verksamheten icke optimala juridiska konstruktioner. Som regeringen anfört ovan under avsnittet om utformningen av stabilitetsavgiften, är utgångspunkten att stöd endast ges till svenska rättssubjekt och stabilitetsavgift därmed endast påföres samma krets. För närvarande pågår dock inom EU diskussioner kring frågan vilket ansvar olika länders myndigheter har för att agera i syfte att lösa gränsöverskridande krissituationer. I detta sammanhang kommer även frågan om

Skatt eller avgift?

Regeringen föreslår som ovan nämnts att stabilitetsavgift ska betalas av samtliga kreditinstitut som omfattas av stödlagen. Frågan är dock om stabilitetsavgiften är att betrakta som en skatt eller en avgift av tvångskaraktär. Av förarbetena till regeringsformen framgår att en skatt kan karaktäriseras som ett tvångsbidrag till det allmänna utan direkt motprestation, medan en avgift vanligen betalas för en specificerad motprestation från det allmänna (prop. 1973:90 s. 213). En penningpåлага bör dock i vissa fall kunna ha karaktär av avgift och inte av skatt även om någon specificerad motprestation inte utgår, t.ex. om pålagan enligt särskilda regler i sin helhet tillförs den näringsgren som omfattas av regleringen. Stabilitetsavgiften föreslås tas ut av samtliga kreditinstitut som omfattas av lagen. En förutsättning för att ett kreditinstitut ska få stöd enligt lagen är att det "behövs för att motverka en risk för allvarlig störning av det finansiella systemet i Sverige". Avsikten med stabilitetsavgiften är att bygga upp stabilitetsfonden. Vidare är avsikten att kreditinstitut som drabbas av en allvarlig finansiell kris kan få del av medlen i stabilitetsfonden. Enligt regeringens uppfattning får kreditinstituten därigenom anses tillföras en motprestation under sådana förhållanden att stabilitetsavgiften ska anses vara en avgift och inte en skatt.

Vissa avgiftsfrågor

Dröjsmålsränta bör tas ut på avgifter som inte betalas i rätt tid och baseras på den obetalda stabilitetsavgiftens storlek. Dröjsmålsräntan bör beräknas enligt en räntefot som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635), med ett tillägg av åtta procentenheter. Inbetald dröjsmålsränta ska tillföras stabilitetsfonden.

Ett räkenskapsår ska normalt omfatta tolv månader. Om ett räkenskapsår för ett kreditinstitut eller annat företag som är skyldigt att betala stabilitetsavgift har omfattat en längre eller kortare tid än tolv månader, bör avgiften ökas respektive minskas i förhållande till längden på räkenskapsåret.

Av 8 kap. 1 § första stycket stödlagen framgår att kreditinstitut och företag som avses i 1 kap. 2 § samma lag ska lämna de uppgifter till stödmyndigheten som den behöver för sin verksamhet. Denna uppgiftsskyldighet omfattar även sådana uppgifter som stödmyndigheten behöver för att kunna beräkna och bestämma stabilitetsavgiften.

Jämförelse med motsvarande system i EU

Flera remissinstanser påpekar att det är viktigt att det framöver görs en översyn av förslaget avgiftssystem och att det görs en jämförelse med andra EU-länders motsvarande system till undvikande av att det uppstår

konkurrensnackdelar för svenska företag. Det som befaras är att avgifterna och därmed kostnaderna för de svenska företagen blir högre än för dem i andra länder. Remissinstanserna påpekar dock att en sådan översyn bör ske när marknaden har stabiliserats. Flera remissinstanser framhåller att förenligheten med EU:s principer om exempelvis fri etableringsrätt och konkurrensneutralitet kan ifrågasättas och därför bör utredas. *Nordea* påpekar att gränsöverskridande koncerner blir föremål för olika åtgärder i olika länder med därmed sammanhängande kostnader, varför avgiftssystemet måste utformas till undvikande av dubbla kostnader för samma åtgärder.

I samband med att regeringen inför 2011 ser över avgiftssystemet för ett införande av en riskdifferentierad avgift samt en sammanslagning med insättningsgarantisystemet, bör en jämförelse av systemet göras med liknande system i andra länder. Sverige har dock valt ett garantisystem som bygger på att alla kreditinstitut får vara med och finansiera upprätthållandet av den finansiella stabiliteten genom att avgifter betalas i förskott ("ex ante"), till skillnad från vissa andra europeiska länder där avgifter betalas i efterskott ("ex post"). Ett avgörande skäl för detta val är att det i händelse av kris, då medel behövs, kan vara svårt att få just det institut som drabbats att finansiera sin egen situation. Kostnaden kommer då, i vart fall initialt, i stället att belasta staten (skattebetalarna).

4.3 Avräkning

Regeringens förslag: För ett kreditinstitut till vilket Riksgäldskontoret med stöd av lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut har utfärdat en garanti för skuldförbindelser, ska från avgiftsunderlaget räknas av ett genomsnitt av det under räkenskapsåret garanterade beloppet. Genomsnittet ska beräknas utifrån kreditinstitutets garanterade förpliktelser vid utgången av varje kvartal.

Förslaget i promemorian med utkast till lagrådsremiss skiljer sig från regeringens förslag. Enligt promemorian ska från stabilitetsavgiften dras av hälften av det belopp som erlagts enligt förordningen (2008:819) om statliga garantier till banker m.fl. (det s.k. garantiprogrammet) och som avser samma tidsperiod. Stabilitetsavgiften kan dock som mest sättas ned till 0 (noll) kronor. För flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern enligt aktiebolagslagens bestämmelser, ska under vissa förutsättningar gemensam avräkning ske.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser har invändningar mot promemorians förslag om avräkning för betald garantiavgift. *Företagarna* menar att konsekvensanalysen är bristfällig när det gäller frågan om hur konkurrensen på marknaden kan påverkas av att kreditinstitut som är i ett förhållandevis sämre skick än övriga institut utnyttjar garantiprogrammet och därmed undgår stabilitetsavgift som andra "sundare" institut får betala. *Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB*, anför att avräkningen av hälften av garantiavgiften

borde få ske på sammanlagd nivå inom en koncern, dvs. garantiavgift som ett eller flera institut i en koncern har erlagt bör få avräknas mot den sammanlagda stabilitetsavgiften för instituten i koncernen.

Riksgäldskontoret, Svenskt Näringsliv, Nordea, Handelsbanken och ICA Banken anser bl.a. att avgifterna har olika karaktär. Avgiften för deltagande i garantiprogrammet medför en egennyttja för aktuellt institut som inte kommer andra institut till godo, medan stabilitetsavgiften avser en kollektiv nytta. Om ett institut som fått statlig garanti ges rätt att avräkna avgiften för denna, eller delar därav, innebär detta en fördel för det institutet gentemot institut som inte deltagit i garantiprogrammet. Svenskt Näringsliv kan dock tänka sig ett avdrag för uppkomna dubbla administrativa kostnader i anledning av hanteringen av de två avgifterna. Remissinstanserna hävdar vidare att en avräkning motverkar incitamenten för instituten att återgå till normaliserade förhållanden. De anser därför att det inte är rimligt att garantiavgiften, eller delar därav, ska få avräknas mot stabilitetsavgiften. *Finansinspektionen* väcker frågan om det, till undvikande av dubbelt avgiftsuttag, finns anledning att överväga att från de avgiftsgrundade förpliktelseerna även avräkna sådana förpliktelser som redan omfattas av skydd från staten, såsom inlåning som omfattas av insättningsgarantin och förpliktelser som är garanterade enligt garantiprogrammet.

Förslaget i promemorian med utkast till proposition överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Riksgäldskontoret* ifrågasätter det meningsfulla i att komplicera systemet genom att införa en avräkning med försumbara effekter i pengar räknat. *Svenskt Näringsliv* anser att någon avräkning inte alls ska ske och att regeringen inte tar vederbörlig hänsyn till det principiella problemet med att ge fördelar till enskilda institut. *Finansbolagens Förening* anser att den nya avräkningsmodellen är bättre än tidigare förslag om avräkning, men föreningen har fortfarande invändningar mot en avräkning överhuvudtaget. *Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB*, är positiva till att institut som deltar i garantiprogrammet och har emitterat garanterade skuldförbindelser inte tvingas betala två gånger, men framhåller samtidigt att den modell för avräkning som föreslogs i lagrådsremissen är att föredra. *Finansinspektionen* tillstyrker promemorians förslag och anför att reglerna om avräkning från avgiftsunderlaget för de garantier som utfärdats ligger väl i linje med vad Finansinspektionen förordat tidigare i lagstiftningsprocessen. *Riksbanken* anser att promemorians förslag innebär en acceptabel kompromiss, trots att effekten av avräkningen blir lägre än vad som är önskvärt.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen bedömer att det är rimligt att institut som gått med i garantiprogrammet från det avgiftsunderlag som stabilitetsavgiften är baserat på, får räkna av sådana förpliktelser som är garanterade inom ramen för programmet. De åtgärder som staten vidtar för att värna den finansiella stabiliteten kommer samtliga institut till del genom stabilare verksamhetsförhållanden och lägre upplåningskostnader. I nuläget är det emellertid bara de institut som har gått med i garantiprogrammet och emitterar lån inom ramen för detta som betalar för den finansiella stabiliteten. *Svenskt Näringsliv* anser att avräkning ger fördelar till enskilda institut. Om ingen avräkning sker,

skulle dock de institut som deltar i garantiprogrammet fortsatt få bära en oproportionerligt stor kostnad, vilket inte är rimligt. Därför bör de kreditinstitut som valt att utnyttja det statliga garantiprogrammet, och därmed redan bidrar ekonomiskt till att finansiera system för finansiell stabilitet, inte via stabilitetsavgiften behöva betala lika mycket till stabilitetsfonden som de kreditinstitut som valt att inte gå med i garantiprogrammet.

Regeringen delar inte *Företagarnas* uppfattning att institut skulle anses vara i sämre skick bara för att de väljer att delta i garantiprogrammet, utan ett institut kan välja att gå med i garantiprogrammet för att det t.ex. vill öka sin utlåning. Inte heller delar regeringen *Svenskt Näringslivs* synpunkt att instituten inte kommer att ha tillräckliga incitament att lämna garantiprogrammet, då detta program bara kommer att finnas så länge det finns ett behov. När det gäller invändningen att de två olika avgifterna är olikartade, anser regeringen att de ändå utgör ersättning för delvis samma sak, vilket blir ändå tydligare med det nya förslaget.

I lagrådsremissen föreslogs att inbetalda avgifter till garantiprogrammet till viss del ska få räknas av från stabilitetsavgiften. Förslaget om avräkning har delvis omarbetats med hänsyn till EG:s statsstödsregler. Det nya förslaget innebär att de av staten garanterade förpliktelserna får räknas av från avgiftsunderlaget som används för att fastställa stabilitetsavgiften. Enligt regeringens bedömning är den nu föreslagna modellen för avräkning en åtgärd som inte omfattas av EG:s statsstödsregler.

En avräkning av garanterade förpliktelser från avgiftsunderlaget innebär att effekten av avräkningen för instituten blir lägre än med en direkt avräkning av garantiavgifterna från stabilitetsavgiften, vilket föreslogs i lagrådsremissen.

Den lämpligaste metoden för att beräkna storleken av det garanterade beloppet bör vara att bestämma ett genomsnitt utifrån kreditinstitutets garanterade förpliktelser vid utgången av varje kvartal. Skälet härtill är att garantierna kan ha olika långa löptider och att ett genomsnitt därmed innebär en rättvisare återspeglning av kreditinstitutets garanterade förpliktelser under året.

När det gäller den av *Finansinspektionen* väckta frågan om avdrag för inlåning som omfattas av insättningsgarantin, kommer detta att utredas vid kommande sammanslagning av förevarande avgiftssystem med insättningsgarantisystemet.

5 Finansiering av ersättning som betalas ut med stöd av lagen om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige Prop. 2009/10:30

Regeringens förslag: Ersättning som betalas ut med stöd av lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige ska belasta stabilitetsfonden. Eventuella medel som staten kan komma att få från ett utländskt garantisystem eller ett instituts hemland ska tillföras stabilitetsfonden.

Förslagen i promemorian om utkast till lagrådsremiss och i promemorian om utkast till proposition överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* och *Svenskt Näringsliv* ifrågasätter förslaget att ersättning för statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige ska finansieras ur stabilitetsfonden. De svenska instituten riskerar därför, åtminstone i teorin, om finansiering ska ske ur stabilitetsfonden att få betala högre stabilitetsavgifter för att konkurrera eller andra länder inte skött sig. Svenskt Näringsliv efterfrågar ett närmare motiv till varför finansiering ska ske ur stabilitetsfonden och anser att sådana ersättningar i stället bör hanteras enligt insättningsgarantiregleringen och således betalas ut av Insättningsgarantinämnden eller ännu lämpligare bli ett statligt åtagande.

Skälen för regeringens förslag: Genom lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska filialer i Sverige får regeringen, under vissa förutsättningar, ställa ut garantier för att insättare i ett utländskt instituts filial i Sverige får ersättning motsvarande vad som skulle ha betalats ut enligt systemet för garanti av insättningar i institutets hemland. Garantin får endast ställas ut om det finns risk för att den utländska garantin inte kan uppfyllas och en bristande uppfyllelse bedöms medföra störningar i det svenska finansiella systemet. I anledning av den nya lagen uppfördes ett nytt ramanslag under utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. för budgetåret 2008 på 1 000 000 kronor (prop. 2008/09:49). Efter att den propositionen hade överlämnats till riksdagen lämnades propositionen Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet (prop. 2008/09:61), varefter riksdagen fattade beslut om stödlagen. Genom lagen inrättades stabilitetsfonden till vilken riksdagen beslutade att anslå 15 miljarder kronor. Som ovan nämnts är avsikten att de medel som inflyter i anledning av insättningsgarantiregleringen på sikt tillförs stabilitetsfonden.

Det är rimligt att stabilitetsfonden även finansierar den form av stödåtgärd som den statliga garantin till insättare i utländska filialer i Sverige utgör. Det främsta skälet till detta är att en sådan stödåtgärd har till syfte att leda till finansiell stabilitet som även kommer de svenska instituten till godo. Eventuella medel som staten kan komma att få från ett utländskt garantisystem eller ett instituts hemland, med anledning av en sådan vidtagen stödåtgärd, bör tillföras stabilitetsfonden.

Med anledning av *Svenska Bankföreningens* och *Svenskt Näringslivs* synpunkter kan tilläggas följande. Vid inrättandet av stabilitetsfonden tillförde staten 15 miljarder kronor till fonden. Det är därför inte endast de svenska instituten som kommer att ha bidragit till fonden. Stabilitetsfonden har inrättats som ett led i värnandet om den finansiella stabiliteten och en eventuell ersättning i anledning av garanti till insättare i utländsk filial kan endast ske i syfte att värna den finansiella stabiliteten i Sverige. Stabilitetsfonden är vidare baserad på en försäkringstanke där instituten bidrar med en premie. De avgifter som instituten betalar in är således inte deras medel utan finns där för att kunna användas till olika stödåtgärder.

Regeringens förslag: De beslut om stabilitetsavgifter som Riksgäldskontoret fattar i egenskap av stödmyndighet ska kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd ska krävas för prövning i kammarrätten.

Förslagen i promemorian om utkast till lagrådsremiss och i promemorian om utkast till proposition överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna lämnar förslaget utan synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den nuvarande lydelsen av 8 kap. 3 § stödlagen får beslut enligt lagen inte överklagas.

Enligt det nu aktuella förslaget ska stödmyndigheten (Riksgäldskontoret) besluta om en avgift (stabilitetsavgift, se avsnitt 4). Enligt regeringens mening bör ett sådant beslut kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, i första instans hos länsrätt. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten.

Den nu föreslagna ordningen överensstämmer med den som gäller för garantimyndighetens avgiftsbeslut enligt lagen (1995:571) om insättningsgaranti.

Regeringens förslag: Ändringarna i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut ska träda i kraft den 30 december 2009. Stabilitetsavgiften avseende 2009 och 2010 ska vara reducerad till hälften av det beräknade beloppet.

Förslagen i promemorian om utkast till lagrådsremiss och i promemorian om utkast till proposition överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna lämnar förslaget utan synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår av vad regeringen ovan anført (avsnitt 4.2), är det angeläget att systemet med stabilitetsavgift kan träda ikraft så snart som möjligt. Bestämmelserna bör därför träda i kraft den 30 december 2009. Stödmyndigheten kommer till följd härav att kunna besluta om uttag av stabilitetsavgift som grundas på förhållanden vid räkenskapsår som går ut efter detta datum. Som också framgår av avsnitt 4.2, ska stabilitetsavgiften för 2009 och 2010 vara reducerad till hälften.

Regeringens förslag: Sekretess ska gälla för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende hos statlig myndighet om innehav av aktier i ett fondbolag eller av aktier eller andelar i en central värdepappersförvarare.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om ägarprövning i fondbolag finns i lagen (2004:46) om investeringsfonder. Ägarprövning görs vid Finansinspektionens prövning av om ett bolag ska få tillstånd att driva fondverksamhet och därigenom bli ett fondbolag (2 kap. 1 och 2 §§). Tillstånd för ett svenskt aktiebolag att driva fondverksamhet får ges bara om det finns skäl att anta att den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget, inte kommer att motverka att verksamheten drivs på ett sätt som är förenligt med lagen om investeringsfonder och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, och även i övrigt är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett fondbolag. Ägarprövning ska även göras vid större ägarförändringar i ett fondbolag (11 kap.). Bestämmelser om ägarprövning i fondbolag finns även i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2008:11) om investeringsfonder (5 kap. och bilagorna 1 a och 1 b). Finansinspektionen tar i samband med ägarprövningen in uppgifter från bl.a. Rikspolisstyrelsen, Bolagsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Upplysningscentralen, UC AB. Finansinspektionen kan därvid även begära in uppgifter från utländska tillsynsmyndigheter. Bestämmelser om ägarprövning i fondbolag motsvarar dem som gäller för ägarprövning i bankaktiebolag och värdepappersbolag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (3 kap. 2 § och 14 kap., se även 4–6 §§ Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2007:22] om ägar- och ledningsprövning och bilagorna 1 a och 1 b) respektive lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (3 kap. 1 och 2 §§ samt 24 kap., se även 5 kap. 3–5 §§ Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2007:16] om värdepappersrörelse och bilagorna 3 a och 3 b). Regeringen föreslog tidigare i år ändringar i bestämmelserna om ägarprövning i kreditinstitut och värdepappersbolag, utan att motsvarande ändringar föreslogs i fråga om fondbolag (prop. 2008/09:155 s. 104 ff.). De ändringarna saknar emellertid betydelse i det nu aktuella sammanhanget. Bestämmelser om ägarprövning finns även i fråga om medlemsbanker, försäkringsaktiebolag och kreditmarknadsföretag (se t.ex. Finansinspektionens föreskrifter om ägar- och ledningsprövning). Fondbolag behandlas även på samma sätt som övriga typer av finansiella företag i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:17) om rapportering av ägares kvalificerade innehav och ägarintressen.

Bestämmelser om sekretess för uppgifter vid ägarprövning finns sedan den 1 juli 2009 i 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Dessa bestämmelser överfördes från 8 kap. 5 § andra stycket sekretesslagen med bara en språklig modernisering (prop. 2008/09:150 s. 373). Enligt 8 kap. 5 § andra stycket sekretesslagen gällde sekretess för

uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende hos statlig myndighet om innehav av aktier eller andelar bl.a. i nyss nämnda typer av finansiella företag. Bestämmelsen infördes efter en hemställan från näringsutskottet i samband med utskottets behandling av ett förslag från den dåvarande regeringen att införa regler enligt vilka Finansinspektionen skulle få möjlighet att pröva lämpligheten hos större ägare i banker (se prop. 1992/93:89, bet. 1992/93:NU9, rskr. 1992/93:109 och SFS 1992:1474). Utskottet konstaterade därvid att Finansinspektionen vid handläggning av ärenden om ägarprövning kommer att inhämta uppgifter från andra myndigheter, bl.a. kan utdrag från kriminalregistret, centrala person- och belastningsregistret hos Rikspolisstyrelsen och näringsförbudsregistret komma att inhämtas. Enligt utskottet borde sådana uppgifter omfattas av sekretess även hos Finansinspektionen i den mån de är sekretessbelagda hos den utlämnande myndigheten och rör enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. I enlighet därmed föreslog utskottet att en ny bestämmelse om sekretess i ärende hos statlig myndighet om innehav av aktier i bankaktiebolag och kreditmarknadsbolag borde tas in i 8 kap. 5 § sekretesslagen som ett nytt andra stycke (se a. bet s. 5). Denna sekretessbestämmelse har därefter kompletterats i samband med att regler om ägarprövning i fråga om andra typer av finansiella företag har införts i olika sammanhang (se t.ex. prop. 1994/95:50 s. 141 f. och 330, prop. 1994/95:184 s. 123 och 311 f. samt prop. 1996/97:114 s. 52). Regler om ägarprövning i fråga om fondbolag infördes när lagen om investeringsfonder ersatte lagen (1990:1114) värdepappersfonder (se prop. 2002/03:150 s. 160 ff.). Någon ändring i sekretessregleringen vid ägarprövning föreslog dock inte i det sammanhanget. Fondbolag nämndes således inte i uppräknningen i bestämmelsen i 8 kap. 5 § andra stycket sekretesslagen, trots att det är samma slags uppgifter om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden som hämtas in vid ägarprövning i ett fondbolag som vid ägarprövning i andra typer av finansiella företag. Samma skäl för sekretess som gör sig gällande i fråga om en ägare i t.ex. en bank eller ett värdepappersbolag gör sig således gällande även i fråga om ägare i ett fondbolag. Mot den bakgrunden bör det vara ett rent förbiseende att fondbolag inte har tagits in i uppräknningen i bestämmelsen i sekretesslagen.

Bestämmelser om ägarprövning i central värdepappersförvarare finns i 2 kap. 2 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, och i 9 kap. 1 § samma lag jämförd med bestämmelser i 24 kap. lagen om värdepappersmarknaden. Tidigare i år föreslog regeringen ändringar i dessa bestämmelser som är av i huvudsak samma slag som de ändringar som samtidigt föreslogs i bestämmelserna om ägarprövning i kreditinstitut och värdepappersbolag (prop. 2008/09:155 s. 102 f.). Inte heller central värdepappersförvarare fanns med i uppräknningen av finansiella företag i 8 kap. 5 § andra stycket sekretesslagen. Även beträffande ägarprövning i central värdepappersförvarare gör sig samma skäl för sekretess gällande som i fråga om andra typer av finansiella företag.

Sekretess bör således gälla även för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende

hos statlig myndighet om innehav av aktier i ett fondbolag eller av aktier eller andelar i en central värdepappersförvarare. Sekretessregleringen vid ägarprövning i finansiella företag kommer därigenom att bli densamma för fondbolag och centrala värdepappersförvarare som för övriga typer av finansiella företag. Prop. 2009/10:30

9.1 Stabilitetsavgiften

Varför införs avgiften?

En finansiell kris kan medföra stora samhällsekonomiska kostnader. Staten har därför som en viktig uppgift att värna om den finansiella stabiliteten och verka för fungerande kreditmarknader för företag, hushåll och andra aktörer. Inom EU pågår ett betydande arbete med att stärka krishanteringen såväl nationellt som gemensamt. Till följd av den globala finansiella krisen har olika stödprogram utformats för att möta de nationella behov som finns såväl i enskilda institut som inom finansmarknadssektorn i stort. Att finna helt enhetliga system som effektivt hanterar problem i alla medlemsstater torde inte vara möjligt. Samtidigt bör stödprogram utformas så att olika konkurrensvillkor undviks så långt möjligt. Sverige har varit långt framme i arbetet med att vidta behövliga stödåtgärder. Regeringen presenterade hösten 2008 en stödlag som en central del för att hantera krisen. Med stöd av denna lag har regeringen vidtagit flera åtgärder för att bidra till en ökad finansiell stabilitet. Regeringen har bl.a. i oktober 2008 beslutat om stöd i form av ett statligt garantiprogram och i februari 2009 om ett statligt kapitaltillskottsprogram.

Det är inte rimligt att kostnaderna för de stödåtgärder som vidtas ska belasta skattebetalarna, vilket blir fallet om kostnaderna finansieras genom statsbudgeten. Kreditinstitut är för sin verksamhet beroende av att det finansiella systemet är stabilt och bör därför vara de som i huvudsak bidrar till finansiering.

Statsfinansiella konsekvenser

Syftet med att införa en stabilitetsavgift är att säkerställa att finansiering av de stödåtgärder som vidtas och kan komma att vidtas med stöd av stödlagen, i första hand bärs av kreditinstituten och således inte belastar statsbudgeten och därmed skattebetalarna. Staten har bidragit finansiellt till stabilitetsfonden genom att vid införandet av stödlagen överföra 15 miljarder kronor till fonden. År 2011 avses insättningsgaranti- och stödsystemet slås samman till en gemensam fond. Målsättningen är att fondens behållning inom 15 år ska uppgå till i genomsnitt 2,5 procent av BNP för att skapa ett långsiktigt hållbart finansieringssystem för hantering av finansiella kriser.

Kostnader för stödåtgärder, inklusive bl.a. Riksgäldskontorets förvaltningskostnader belastar fonden. Om medlen i fonden inte räcker till för att finansiera de stödåtgärder som beslutas, finns en icke beloppsbegränsad lånemöjlighet kopplad till fonden. Kostnader för domstolarna förväntas rymmas inom befintliga ramar.

För statens finanser innebär införandet av en stabilitetsavgift en förbättring av det finansiella sparandet liksom en ökning av statsbudgetens saldo. Statens lånebehov minskar liksom den konsoliderade statskulden.

Riksgäldskontoret har i sitt remissvar framfört att de årliga intäkterna från stabilitetsavgiften kommer att bli väsentligt högre om det tidigare förslaget om avräkning av inbetalda garantiavgifter tas bort. De anser inte heller att hänsyn har tagits till inflödet av garantiavgifter eller värdeökningen på stabilitetsfondens innehav i Nordea. Riksgäldskontoret uppskattar att dessa faktorer sammantaget innebär att stabilitetsfonden med nu föreslagna avgiftsregler skulle svara mot 2,5 procent av BNP inom en tioårsperiod. Riksgäldskontoret föreslår därför att avgiftens procentsats kan sänkas eller att underlaget justeras ned för det fall regeringen inte önskar en så snabb fonduppbyggnad. Regeringen anser att en behållning motsvarande 2,5 procent av BNP ska ses som ett långsiktigt mål. Enligt regeringens mening är det därför inte motiverat att utifrån kortsiktiga händelser nu ändra reglerna för beräkning av stabilitetsavgiften.

Konsekvenser för kreditinstitut och företag

De företag som ska betala en stabilitetsavgift är kreditinstitut som avses i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och sådana företag med säte i Sverige, som har inrättats av ett kreditinstitut som ett led i en rekonstruktion. Dessa ska för varje avgiftsår betala en stabilitetsavgift, som uppgår till 0,036 procent av avgiftsunderlaget. Avgiftsunderlaget ska baseras på uppgifter som ska hämtas från företagets årsredovisning och kapitaltäckningsrapport. De nya reglerna torde därför inte medföra några kostnadsökningar för att ta fram nödvändig information.

En preliminär beräkning, baserad på uppgifter från Finansinspektionen över berörda kreditinstituts balansomslutning, kapitalbas och koncernskulder per den 30 september 2008, visar att det samlade fulla avgiftsuttaget, utan avdrag för garantiavgifter, är, beroende på hur stor del av koncernskulderna som avser svenska institut, ca 2,5–2,7 miljarder kronor. En dröjsmålsränta ska utgå på obetalda avgifter. För det fall ett kreditinstitut eller företag endast omfattas av stödlagen en del av året ska avgiften jämkas. Avgiften och eventuella dröjsmålsräntor ska tillföras stabilitetsfonden.

Målsättningen är som tidigare angetts att behållningen inom 15 år ska uppgå till i genomsnitt 2,5 procent av BNP. För att målsättningen ska kunna nås bör fonden, enligt propositionen 2008/09:61, årligen tillföras medel i form av stabilitets- och garantiavgifter och eventuell avkastning på kapitaltillskott som, exklusive de avgifter som tas ut enligt lagen om insättningsgaranti, i dagens läge uppgår till 2,6 miljarder kronor. Ett enskilt institut kommer att betala avgift i förhållande till utestående förpliktelser med undantag för efterställda skuldförbindelser som får ingå i kapitalbasen. Ett institut som tar emot garanterade insättningar kommer således att betala både insättningsgarantiavgift och stabilitetsavgift, medan de institut som inte tar emot garanterade insättningar endast betalar stabilitetsavgift. Det finns en risk att instituten kommer att övervältra en del av stabilitetsavgiften på kunderna. En del kommer dock säkert behöva tas av institutens vinster eller det egna kapitalet. Regeringen anser att det är en rimligare fördelning av bördan än att skattebetalarna ska bära kostnaderna för framtida kriser. Eftersom

ekonomin ännu inte har återhämtat sig från den finansiella krisen samt att vissa institut även betalar garantiavgifter som tillfaller fonden, föreslås att stabilitetsavgiften ska tas ut med halva beloppet under de första två åren för att mildra eventuella negativa konsekvenser på kreditgivningen. Därtill tillåts en avräkning från avgiftsunderlaget av garanterade förpliktelser för de kreditinstitut som väljer att delta och emittera i garantiprogrammet. Hur mycket avgifter som företagen kommer att betala de närmaste två åren till stabilitetsfonden kommer således delvis att bero på hur mycket som emitteras under garantiprogrammet.

Företagarna har i sitt remissvar framfört att konkurrenssituationen på marknaden kan påverkas negativt av att kreditföretag som utnyttjar garantiprogrammet och betalar för detta kommer att få en lägre stabilitetsavgift än kreditinstitut som inte kan utnyttja garantiprogrammet. Avdraget innebär emellertid inte att institutet betalar lägre total avgift, eftersom institutet även kommer att betala garantiavgiften. Visserligen får ett institut som betalar garantiavgift en lägre upplåningskostnad, men enligt Finansinspektionen och Riksbanken har även de som inte betalar garantiavgift fått lägre upplåningskostnad som en följd av programmets allmänt stabiliserande verkan. Det är således svårt att konstruera ett fullständigt konkurrensneutralt system. Regeringen bedömer att det föreslagna systemet är rimligt konkurrensneutralt.

9.2 Sekretess vid ägarprövning i fondbolag och central värdepappersförvarare

Förslaget om att det ska gälla sekretess för uppgifter i ärende om ägarprövning även i fråga om fondbolag och central värdepappersförvarare bedöms inte medföra några ökade kostnader eller andra negativa konsekvenser för berörda myndigheter eller företag.

10.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut.

7 kap.**1 §**

Förslaget har behandlats i avsnitt 4.2.

I paragrafens *första stycke* har hänvisningar införts till 7 kap. 2 § som reglerar stabilitetsavgift samt 6 § som reglerar dröjsmålsränta, se närmare nedan under respektive paragraf om innebörden av bestämmelserna. Hänvisningarna innebär att stabilitetsavgifter och eventuell dröjsmålsränta ska tillföras stabilitetsfonden. Även från utlandet eventuellt inkommande medel till följd av att ersättning har betalats ut på grund av att regeringen har ställt ut en garanti till insättare i ett utländskt instituts filial i Sverige, ska tillföras stabilitetsfonden.

I paragrafens *tredje stycke* har, förutom redaktionella ändringar, ett tillägg gjorts av innebörden att medel ur stabilitetsfonden även ska täcka ersättning som betalats ut på grund av en garanti till en insättare i ett utländskt kreditinstituts filial i Sverige med stöd av lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige. Av punkten 2 i tredje stycket får anses följa att de kostnader för stödmyndigheten och Prövningsnämnden som får finansieras ur stabilitetsfonden, ska vara begränsade till hanteringen av ärenden enligt stödlagen. Sista meningen i det nuvarande tredje stycket har gjorts till ett nytt *fjärde stycke*.

2 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 4.2.

I paragrafen, som är ny, anges grunderna för uttag av stabilitetsavgift.

Av *första stycket* framgår att kreditinstitut som avses i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och sådana företag med säte i Sverige, som har inrättats av ett kreditinstitut som ett led i en rekonstruktion, för varje räkenskapsår ska betala en stabilitetsavgift. Något krav på att kreditinstitutets eller företagets eventuella svårigheter bedöms kunna komma att utgöra en systemrisk ställs inte upp för avgiftsskyldighet utan samtliga företag som omfattas av definitionen ska betala avgift. Ett svenskt kreditinstitut som ingår i en utländsk koncern förväntas betala svensk stabilitetsavgift även om koncernens upplåning mot en avgift garanteras av den utländska staten så länge institutet är en svensk juridisk person och omfattas av definitionen i lagen om bank- och finansieringsrörelse, eftersom ett sådant institut kan få stöd enligt stödlagen.

Finansbolagens Förening anser att det inte helt klart framgår av promemorians lagtext vilka som ska betala stabilitetsavgift. Regeringen håller med om detta och har därför förtydligat lagtexten i detta avseende. Finansbolagens Förening önskar även ett klargörande av huruvida ett svenskt kreditinstitut som ingår i en utländsk koncern, där koncernens upplåning mot en avgift garanteras av den utländska staten, förväntas betala svensk stabilitetsavgift. Regeringen anser att så är fallet om

institutet är en svensk juridisk person och omfattas av definitionen i lagen om bank- och finansieringsrörelse, eftersom ett sådant institut kan få stöd enligt stödlagen.

Av *andra stycket* framgår att stabilitetsavgiften ska utgöra en fast avgift om 0,036 procent av ett underlag som beräknas enligt 3 och 5 §§.

3 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 4.2.

I paragrafen, som är ny, anges hur avgiftsunderlaget ska beräknas.

Av *första stycket*, som har omarbetats och utformats enligt *Lagrådets* förslag, framgår att utgångspunkten är att det är den avgiftsskyldiges skulder och avsättningar vid utgången av räkenskapsåret enligt fastställd balansräkning som ska ligga till grund för avgiftsuttaget. Med skulder och avsättningar avses sådana poster som enligt gällande regler för årsredovisning (t.ex. årsredovisningslagen [1995:1554]) redovisas på sådant sätt i företagets balansräkning. Således inkluderas inte sådana möjliga poster som redovisas inom linjen och som inte uppfyller kraven för att redovisas som skuld eller avsättning. Posten obeskattade reserver utgör varken en skuld eller eget kapital i ett företags balansräkning och ska därför inte ingå i avgiftsunderlaget, för tydlighetens skull bör detta framgå av lagtexten. Med fastställd balansräkning förstås den balansräkning som fastställts på en årsstämma och som hålls inom sex månader från utgången av räkenskapsåret, (se t.ex. 7 kap. 10 och 11 §§ aktiebolagslagen [2005:551] jämförd med 10 kap. 1 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse). Om ett företag har kalenderår som räkenskapsår innebär det att avgiften för 2009 betalas först efter det att årsstämma hållits 2010.

Av *andra och tredje styckena*, som har omarbetats och utformats enligt *Lagrådets* förslag, framgår vad som inte ska ingå i avgiftsunderlaget. Av *andra stycket* framgår att skulder till sådana koncernföretag som omfattas av en skyldighet att betala stabilitetsavgift, inte ska ingå i avgiftsunderlaget. Med koncernföretag avses ett moderföretag eller ett dotterföretag enligt definitionen i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen. Vidare framgår av *tredje stycket* att avgiftsunderlaget ska minskas med efterställda skuldförbindelser som kan ingå i ett kreditinstitut kapitalbas enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar. Ett företag som inte utgör ett kreditinstitut, träffas inte av sistnämnda avdrag.

4 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 4.2.

I paragrafen, som är ny, regleras hur stabilitetsavgiften ska bestämmas när ett räkenskapsår för den som ska betala avgiften är längre eller kortare än tolv månader; det senare kan t.ex. vara fallet om verksamheten inleds en bit in på ett kalenderår. Stabilitetsavgiften ska i ett sådant fall ökas respektive minskas med beaktande av det faktiska räkenskapsårets längd. Omfattar detta t.ex. bara sex månader ska stabilitetsavgiften således halveras.

5 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 4.3.

Paragrafen, som är ny, har delvis omarbetats och utformats enligt *Lagrådets* förslag.

I paragrafen anges att för ett kreditinstitut till vilket Riksgäldskontoret har utfärdat en garanti för skuldförbindelser med stöd av denna lag, ska från avgiftsunderlaget enligt 3 § räknas av ett genomsnitt av det under räkenskapsåret garanterade beloppet. Genomsnittet beräknas på kreditinstitutets garanterade förpliktelser vid utgången av varje kvartal. De garantier som avses regleras i förordningen (2008:819) om statliga garantier till banker m.fl.

6 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 4.2.

I paragrafen, som är ny, anges i *första stycket* att det är stödmyndigheten som fattar beslut om stabilitetsavgiften och att avgiften ska betalas inom en månad från myndighetens beslut. Av *andra stycket* framgår att en dröjsmålsränta tas ut om avgiften inte betalas i rätt tid. Hur dröjsmålsräntan ska beräknas anges i paragrafen.

8 kap.**2 a §**

I paragrafen, som är ny, åläggs stödmyndigheten att underrätta Finansinspektionen om något kreditinstitut eller företag inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 20 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

3 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.

Paragrafen har ändrats på så sätt att vissa beslut enligt lagen får överklagas.

I paragrafens *första stycke* har införts en möjlighet att överklaga stödmyndighetens beslut om stabilitetsavgift hos allmän förvaltningsdomstol, dvs. i första hand hos länsrätten. Vidare framgår att det krävs prövningstillstånd för att kammarrätten ska kunna överpröva länsrättens beslut.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslaget har behandlats i avsnitt 7.

Av *punkten 1* framgår att lagen om ändring i lagen om statligt stöd till kreditinstitut träder i kraft den 30 december 2009.

Punkten 2, som har tillkommit på *Lagrådets* förslag, innebär att stabilitetsavgift ska tas ut fr.o.m. 2009, under förutsättning att utgången av räkenskapsåret för den avgiftsskyldige inträffar efter det att lagändringarna trätt ikraft.

Punkten 3 anger att halv stabilitetsavgift ska tas ut för 2009 och 2010, dvs. för räkenskapsår som går ut efter lagens ikraftträdande 2009, eller 2010.

30 kap.

5 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 8.

Genom ändringarna i *första stycket 1* och *3* gäller sekretess vid ägarprövning även i fråga om fondbolag och central värdepappersförvarare. Sekretess vid ägarprövning i fråga om innehav av aktier i fondbolag eller av aktier eller andelar i central värdepappersförvarare bör tillämpas på motsvarande sätt som vid ägarprövning i fråga om andra typer av finansiella företag såsom bankaktiebolag, värdepappersbolag och börs.

Lagtext

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

dels att 7 kap. 1 § samt 8 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 7 kap. 2 och 3 §§ samt 8 kap. 2 a §, och att 7 kap. ska ha en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

Stabilitetsfonden

Stabilitetsfonden *och stabilitetsavgift*

1 §

Inbetalda ersättningar enligt 2 kap. 2 § ska föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Till kontot ska även föras medel som staten återfått och som avser lämnat stöd enligt denna lag.

Inbetalda ersättningar och avgifter enligt 2 kap. 2 § och 2 § detta kapitel samt dröjsmålsränta enligt 3 § ska föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Till kontot ska även föras medel som staten återfått och som avser lämnat stöd enligt denna lag samt lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

De medel som tillförts kontot utgör, tillsammans med de övriga tillgångar som anskaffats med stöd av denna lag, stabilitetsfonden.

Statens utgifter för stöd enligt denna lag *samt* för stödmyndighetens och Prövningsnämndens förvaltningskostnader ska täckas med medel från kontot. *Detsamma* gäller *sådana* kostnader som avses i 6 kap. 4 § andra stycket och kostnader som enligt de bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291) som anges i 6 kap. 2 § ska stanna på staten. I den mån medlen på kontot inte räcker till, får en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret användas.

Följande kostnader ska täckas med medel från kontot

1. statens utgifter för stöd enligt denna lag,

2. stödmyndighetens och Prövningsnämndens förvaltningskostnader,

3. kostnader *för god man* enligt 6 kap. 4 § andra stycket,

4. kostnader som enligt de bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291) som anges i 6 kap. 2 § ska stanna på staten, *och*

5. *ersättning som betalats ut på grund av en garanti till insättare*

som ställts ut med stöd av lagen om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

Prop. 2009/10:30
Bilaga 1

I den mån medlen på kontot inte räcker till, får en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret användas.

2 §

Kreditinstitut och företag som avses i 1 kap. 2 § (avgiftsskyldiga) ska för varje räkenskapsår betala en avgift (stabilitetsavgift). Avgiften ska utgöra 0,036 procent av den avgiftsskyldiges förpliktelser vid utgången av räkenskapsåret enligt fastställd balansräkning, med avdrag för

1. förpliktelser som avser koncernföretag som är avgiftsskyldiga enligt denna lag, och

2. efterställda skuldförbindelser som kan ingå i ett kreditinstituts kapitalbas enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Om ett räkenskapsår har omfattat en längre eller kortare tid än tolv månader, ska stabilitetsavgiften ökas respektive minskas med hänsyn till räkenskapsårets längd.

För ett kreditinstitut ska från stabilitetsavgiften avräknas hälften av det belopp som institutet erlagt i avgifter enligt förordningen (2008:819) om statliga garantier till banker m.fl. för samma tidsperiod. Avräkning kan ske högst upp till beloppet för stabilitetsavgiften.

3 §

Stödmyndigheten bestämmer, i enlighet med de grunder som anges i 2 §, hur stort belopp varje avgiftsskyldig ska betala. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut. Dröjsmålsränta ska tas ut på

avgifter som inte betalas i rätt tid. Dröjsmålsräntan ska beräknas enligt en räntefot som för år motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av åtta procentenheter.

8 kap.

2 a §

Stödmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om ett kreditinstitut eller företag inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag.

3 §

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Ett beslut om avgift enligt 7 kap. 2 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.
 2. Stabilitetsavgift enligt 7 kap. 2 § ska för räkenskapsår som går ut under 2009 och 2010 reduceras till hälften.

Remissinstanser och de som på eget initiativ yttrat sig över utkast till lagrådsremiss om införande av stabilitetsavgift.

Sveriges riksbank, Exportkreditnämnden, Riksgäldskontoret, Finansinspektionen, Nasdaq OMX Stockholm AB, Konkurrensverket, Svenska Bankföreningen, Finansbolagens Förening, Sveriges advokatsamfund, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Sveriges Försäkringsförbund, FAR SRS, Regelrådet, Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag SBAB, Avanza Bank AB, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Nordea Bank AB, Svenska Handelsbanken AB, ICA Banken AB och Swedbank AB.

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

dels att 7 kap. 1 §, 8 kap. 3 § och rubriken till 7 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 7 kap. 2 och 3 §§ samt 8 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. Stabilitetsfonden

7 kap. Stabilitetsfonden *och stabilitetsavgift*

1 §

Inbetalda ersättningar enligt 2 kap. 2 § ska föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Till kontot ska även föras medel som staten återfått och som avser lämnat stöd enligt denna lag.

Inbetalda ersättningar enligt 2 kap. 2 § *samt avgifter enligt 2 § och dröjsmålsränta enligt 3 § detta kapitel* ska föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Till kontot ska även föras medel som staten återfått och som avser lämnat stöd enligt denna lag *samt lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.*

De medel som tillförts kontot utgör, tillsammans med de övriga tillgångar som anskaffats med stöd av denna lag, stabilitetsfonden.

Statens utgifter för stöd enligt denna lag *samt för* stödmyndighetens och Prövningsnämndens förvaltningskostnader *ska täckas med medel från kontot. Detsamma gäller sådana* kostnader *som avses i 6 kap. 4 § andra stycket och* kostnader som enligt de bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291) som anges i 6 kap. 2 § ska stanna på staten. I den mån medlen på kontot inte räcker till, får en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret användas.

Följande kostnader ska täckas med medel från kontot:

1. statens utgifter för stöd enligt denna lag,

2. stödmyndighetens och Prövningsnämndens förvaltningskostnader,

3. kostnader *för god man* enligt 6 kap. 4 § andra stycket,

4. kostnader som enligt de bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291) som anges i 6 kap. 2 § ska stanna på staten, *och*

5. *ersättning som betalats ut på grund av en garanti till insättare*

enligt lagen om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

Prop. 2009/10:30
Bilaga 3

I den mån medlen på kontot inte räcker till, får en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret användas.

2 §

Kreditinstitut, liksom företag med säte i Sverige som har inrättats av ett sådant institut som ett led i en rekonstruktion, (avgiftsskyldiga) ska för varje räkenskapsår betala en avgift (stabilitetsavgift). Avgiften ska utgöra 0,036 procent av den avgiftsskyldiges förpliktelser vid utgången av räkenskapsåret enligt fastställd balansräkning, med avdrag för

1. förpliktelser som avser koncernföretag som är avgiftsskyldiga enligt denna lag, och

2. efterställda skuldförbindelser som kan ingå i ett kreditinstituts kapitalbas enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Om ett räkenskapsår har omfattat en längre eller kortare tid än tolv månader, ska stabilitetsavgiften ökas respektive minskas med hänsyn till räkenskapsårets längd.

När det gäller kreditinstitut ska det från stabilitetsavgiften räknas av hälften av det belopp som institutet har betalat i avgifter för sådana statliga garantier för skuldförbindelser som utfärdats av Riksgäldskontoret med stöd av denna lag för samma period som stabilitetsavgiften avser. Avräkning kan ske högst med ett belopp motsvarande stabilitetsavgiften. Om hälften av det belopp som institutet har betalat i avgifter för statliga garantier för skuldförbindelser överstiger stabilitetsavgiften, ska det överskjutande beloppet räknas av från

stabilitetsavgiften för samma period för andra avgiftsskyldiga som tillsammans med institutet ingår i en och samma koncern enligt aktiebolagslagen (2005:551) och som har ingått avtal om nyss nämnda garantier.

3 §

Stödmyndigheten beslutar, i enlighet med 2 §, hur stort belopp varje avgiftsskyldig ska betala. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut. Dröjsmålsränta ska tas ut på avgifter som inte betalas i rätt tid. Dröjsmålsräntan ska beräknas enligt en räntefot som per år motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av åtta procentenheter.

8 kap.

2 a §

Stödmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen, om ett kreditinstitut eller företag inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag.

3 §

Ett beslut om avgift enligt 7 kap. 3 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2009.
 2. En stabilitetsavgift enligt 7 kap. 2 § ska för räkenskapsår som går ut under 2009 och 2010 reduceras till hälften.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-04-28

Närvarande: F.d. justitierådet Nina Pripp, regeringsrådet Nils Dexe och justitierådet Lars Dahllöf.

Införande av stabilitetsavgift

Enligt en lagrådsremiss den 16 april 2009 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Louise Conradi.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås att kreditinstitut och andra företag med säte i Sverige vilka har inrättats av ett sådant institut som ett led i en konstruktion årligen ska betala en avgift, kallad stabilitetsavgift. Avgiften ska tillföras stabilitetsfonden.

2 §

Paragrafen, som har tre stycken, innehåller den huvudsakliga regleringen av stabilitetsavgiften. Bestämmelserna är inte lättillgängliga. Enligt Lagrådets uppfattning bör de delas upp i flera paragrafer och i många delar formuleras om så att de får en tydligare innebörd och blir mer lättlästa.

Bestämmelserna i första stycket bör enligt Lagrådets uppfattning i stället bilda två paragrafer, 2 och 3 §§.

Vad gäller första stycket andra meningen i remissförslaget ska enligt ordalydelsen stabilitetsavgiften beräknas med utgångspunkt i den avgiftsskyldiges ”förpliktelse” vid utgången av räkenskapsåret enligt fastställd balansräkning. Av remissen framgår att man med det ordet avser avsättningar och skulder enligt den terminologi som används i bl.a. årsredovisningslagen (1995:1554). Man framhåller att obeskattade reserver inte ska tas med. Lagrådet anser att detta bör komma till klart uttryck i lagtexten.

I första stycket andra meningen används vidare begreppet koncernföretag utan att det där ges någon ytterligare bestämning. Av författningskommentaren framgår att det med koncern ska förstås detsamma som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen. Denna definition ska enligt 1 kap. 4 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag också gälla för kreditinstitut som ska tillämpa sistnämnda lag i stället för årsredovisningslagen. Begreppet koncern

används även i sista stycket i remissförslaget men då sägs uttryckligen att det avser begreppet enligt aktiebolagslagen (2005:551). Eftersom aktiebolagens definition av koncern inte är helt överensstämmande med årsredovisningslagens bör det enligt Lagrådet i första stycket andra meningen klargöras vad som avses.

Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att första stycket ersätts av 2 och 3 §§ med följande lydelse:

2 § Kreditinstitut och andra företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket (avgiftsskyldiga) ska för varje räkenskapsår betala en avgift (stabilitetsavgift).

Stabilitetsavgiften är 0,036 procent av ett underlag som beräknas enligt 3 § (avgiftsunderlag).

3 § Avgiftsunderlaget är summan av den avgiftsskyldiges skulder och avsättningar – dock inte obeskattade reserver – vid utgången av räkenskapsåret enligt fastställd balansräkning, om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

För en avgiftsskyldig som ingår i en koncern enligt årsredovisningslagen (1995:1554) ska avgiftsunderlaget minskas med skulder till andra avgiftsskyldiga företag i koncernen.

För ett kreditinstitut ska avgiftsunderlaget minskas med efterställda skuldförbindelser som får ingå i kapitalbasen enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Andra stycket i remissförslaget bör enligt Lagrådet utgöra en egen paragraf, 4 §. En mindre justering bör göras så att bestämmelsen avslutas med följande formulering:minskas i förhållande till räkenskapsårets längd.

Remissförslagets tredje stycke består av tre meningar med regler om möjligheten till avräkning från stabilitetsavgiften för avgifter som betalats för garantier som utfärdats av Riksgäldskontoret.

Sista meningen i stycket innehåller som tidigare nämnts begreppet koncern i en betydelse som avviker från vad som avses i första stycket. Av regleringen följer att den särskilda möjlighet till avräkning från stabilitetsavgiften som genom sista meningen ska kunna ske inom koncerner endast kan komma dem till del som ingår i en koncern enligt aktiebolagslagen. Det har i remissen inte getts någon motivering till varför företag som inte uppfyller det kravet men som är koncernföretag enligt den vidare definitionen i årsredovisningslagen inte ska kunna komma i fråga. Enligt Lagrådets uppfattning bör detta belysas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Bestämmelserna i det föreslagna tredje stycket bör i stället tas in i lagen som 5 § med tre stycken. De kan – med förbehåll för Lagrådets

ifrågasättande ovan om den föreslagna definitionen av koncern – ges följande utformning:

Prop. 2009/10:30
Bilaga 4

För ett kreditinstitut till vilket Riksgäldskontoret med stöd av denna lag har utfärdat en garanti för skuldförbindelser, ska det från stabilitetsavgiften räknas av hälften av det belopp som institutet har betalat i avgift för garantin för samma period som stabilitetsavgiften avser.

Om det belopp som ska räknas av enligt första stycket överstiger stabilitetsavgiften och den avgiftsskyldige ingår i en koncern enligt aktiebolagslagen (2005:551), ska det överskjutande beloppet räknas av från stabilitetsavgiften för samma period för de andra avgiftsskyldiga företag i koncernen med vilka Riksgäldskontoret har träffat avtal om sådana garantier som avses i första stycket.

Avräkning enligt första eller andra stycket får ske högst med ett belopp motsvarande den stabilitetsavgift som avräkningen sker från.

Om den nu föreslagna paragrafindelningen godtas bör remissförslagets 3 § betecknas 6 §. Vidare bör paragrafhänvisningar som finns i den paragrafen och i 7 kap. 1 § och 8 kap. 3 § följdändras.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2009. De aktuella företagen är enligt 7 kap. 2 § skyldiga att betala en stabilitetsavgift för varje räkenskapsår. Utlösande för avgiftsskyldigheten får enligt Lagrådets mening anses vara att räkenskapsåret har löpt ut. Med hänvisning till retroaktivitetsförbudet i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen anser Lagrådet att det bör tas in en övergångsbestämmelse om att de nya bestämmelserna får tillämpas endast för räkenskapsår som löper ut efter ikraftträdandet.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen bör tas in som punkt 2, varför den i lagrådsremissen föreslagna punkten 2 bör ges beteckningen 3.

Promemorians lagförslag i utkast till proposition

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

dels att 7 kap. 1 §, 8 kap. 3 § och rubriken till 7 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas sex nya paragrafer, 7 kap. 2 – 6 §§ och 8 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. Stabilitetsfonden

7 kap. Stabilitetsfonden *och stabilitetsavgift*

1 §

Inbetalda ersättningar enligt 2 kap. 2 § ska föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Till kontot ska även föras medel som staten återfått och som avser lämnat stöd enligt denna lag.

Inbetalda ersättningar enligt 2 kap. 2 § *samt avgifter enligt 2 § och dröjsmålsränta enligt 6 § detta kapitel* ska föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Till kontot ska även föras medel som staten återfått och som avser lämnat stöd enligt denna lag *samt lagen (2008:812) om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.*

De medel som tillförts kontot utgör, tillsammans med de övriga tillgångar som anskaffats med stöd av denna lag, stabilitetsfonden.

Statens utgifter för stöd enligt denna lag *samt för* stödmyndighetens och Prövningsnämndens förvaltningskostnader *ska täckas med medel från kontot. Detsamma gäller sådana* kostnader *som avses i 6 kap. 4 § andra stycket och* kostnader som enligt de bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291) som anges i 6 kap. 2 § ska stanna på staten. I den mån medlen på kontot inte räcker till, får en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret användas.

Följande kostnader ska täckas med medel från kontot:

1. statens utgifter för stöd enligt denna lag,

2. stödmyndighetens och Prövningsnämndens förvaltningskostnader,

3. kostnader *för god man* enligt 6 kap. 4 § andra stycket,

4. kostnader som enligt de bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291) som anges i 6 kap. 2 § ska stanna på staten, *och*

5. *ersättning som betalats ut på grund av en garanti till insättare*

enligt lagen om statliga garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige.

Prop. 2009/10:30
Bilaga 5

I den mån medlen på kontot inte räcker till, får en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret användas.

2 §

Kreditinstitut och andra företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket (avgiftsskyldiga) ska för varje räkenskapsår betala en avgift (stabilitetsavgift).

Stabilitetsavgiften är 0,036 procent av ett underlag som beräknas enligt 3 § (avgiftsunderlag)

3 §

Avgiftsunderlaget är summan av den avgiftsskyldiges skulder och avsättningar – dock inte obeskattade reserver – vid utgången av räkenskapsåret enligt fastställd balansräkning, om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

För en avgiftsskyldig som ingår i en koncern enligt årsredovisningslagen (1995:1554) ska avgiftsunderlaget minskas med skulder till andra avgiftsskyldiga företag i koncernen.

För ett kreditinstitut ska avgiftsunderlaget minskas med efterställda skuldförbindelser som får ingå i kapitalbasen enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

4 §

Om ett räkenskapsår har omfattat en längre eller kortare tid än tolv månader, ska stabilitetsavgiften ökas respektive minskas i förhållande till räkenskapsårets längd.

5 §

För ett kreditinstitut till vilket Riksgäldskontoret med stöd av

denna lag har utfärdat en garanti för skuldförbindelser, ska från avgiftsunderlaget enligt 3 § räknas av ett genomsnitt av det under räkenskapsåret garanterade beloppet. Genomsnittet ska grundas på kreditinstitutets garanterade förpliktelser vid utgången av varje kvartal.

6 §

Stödmyndigheten beslutar om stabilitetsavgiften för varje avgiftsskyldig. Avgiften ska betalas inom en månad från dagen för myndighetens beslut.

Dröjsmålsränta ska tas ut på stabilitetsavgifter som inte betalas i rätt tid. Dröjsmålsräntan ska beräknas enligt en räntefot som per år motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av åtta procentenheter.

8 kap.

2 a §

Stödmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen, om ett kreditinstitut eller annat företag inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag.

3 §

Ett beslut om avgift enligt 7 kap. 6 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 30 december 2009.
 2. De nya bestämmelserna får tillämpas endast för räkenskapsår som löper ut efter ikraftträdandet.
 3. En stabilitetsavgift enligt 7 kap. 6 § för räkenskapsår som går ut under 2009 och 2010 ska reduceras till hälften.

Remissinstanser och de som på eget initiativ yttrat sig över utkast till proposition om införande av stabilitetsavgift.

Sveriges riksbank, Riksgäldskontoret, Finansinspektionen, Svenska Bankföreningen, Finansbolagens Förening, Svenskt Näringsliv, Företagarna, FAR SRS, Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag SBAB, Nordea Bank AB och Sparbankernas Riksförbund.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 oktober 2009

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Olofsson, Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Larsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Sabuni, Billström, Tolgfors

Föredragande: statsrådet Odell

Regeringen beslutar proposition 2009/10:30 Stabilitetsavgift